

בעניין: המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר

ע"י ב"כ עוה"ד עידו בלום (מ"ר 44538) ו/או יותם בן הלל
(מ"ר 35418) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או סיגי
בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או אלעד כהנא (מ"ר 49009) ו/או
דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או ליאורה בכור (מ"ר 50217)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרת

- נ ג ד -

1. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
2. דובר תיאום פעולות הממשלה בשטחים

באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב
רח' הנרייטה סולד 1, תל אביב
טל: 03-6970281; פקס: 03-6918541

המשיבים

עתירה לפי חוק חופש המידע

מוגשת בזאת עתירה לפי סעיף 17 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: חוק חופש המידע).
בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבים להשיב לבקשה, שעניינה קבלת מידע בנושא
הרחקה מהגדה המערבית לרצועת עזה, בשל מען רשום ברצועת עזה (להלן: הבקשה).

הבקשה הופנתה למשיב 2 עוד ביום 10.6.2009. על אף שחלפו מאז שמונה חודשים, הבקשה
טרם נענתה, תוך הפרה בוטה של החוק.

התשתית העובדתית

הצדדים

1. העותרת (להלן גם: המוקד להגנת הפרט או המוקד) היא עמותה רשומה, ללא מטרת רווח,
הפועלת לקידום זכויות האדם של תושבי השטחים הכבושים. המוקד להגנת הפרט הוקם
בשנת 1988, על רקע אירועי האינתיפאדה הראשונה ומאז ועד היום טיפל בעשרות אלפי
פניות, בדרך של פנייה לרשויות המדינה ופעילות משפטית, הן בייצוג אחרים והן כעותר
ציבורי. כמו כן עוסק המוקד בהוצאת דוחות תקופתיים ודוחות נושא, כחלק ממטרותיו
הציבוריות, ורצונו לממש את העיקרון הדמוקרטי של זכות הציבור לדעת.

2. בין היתר, מסייע המוקד לפלסטינים המתגוררים ברצועת עזה להיאבק במגוון של הפרות זכויות אדם, המגבילות את חופש התנועה שלהם. המוקד מטפל, בהקשר זה, ברישום כתובותיהם של תושבי השטחים במרשם האוכלוסין הפלסטיני, ובהשלכותיו של הרישום.
3. המשיבים הם האחראים על פי סעיף 3 לחוק חופש המידע למתן מענה לפניית על פי החוק.

עניינה של הבקשה

4. עניינה של עתירה זו, כאמור, בקבלת מידע בנושא הרחקה מהגדה המערבית לרצועת עזה, בשל מען רשום ברצועת עזה.
5. בפנייתה של העותרת, נשוא עתירה זו, נתבקשו המשיבים לספק את המידע כדלקמן:

(i) א. מספרם של תושבי הרשות הפלסטינית אשר מתגוררים או שוהים כיום בגדה המערבית, אך מענם הרשום בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידי ישראל, הינו ברצועת עזה.

אם אין נתונים מדויקים על סך כל תושבי הרשות הפלסטינית כאמור, התבקש המספר הידוע למשיבים (גם אם קיימים מקרים נוספים אשר, אולי, אינם ידועים להם).

ב. מתוך הקבוצה האמורה, כמה הם ילידי הגדה המערבית.

ג. מתוך הקבוצה האמורה, כמה עברו מרצועת עזה לגדה המערבית לפני חודש אוקטובר 2000.

(ii) א. כמה הודעות/בקשות על שינוי המען הרשום, מרצועת עזה לגדה המערבית, הועברו לידי המינהל האזרחי מן הרשות הפלסטינית מאז חודש אוקטובר 2000 ועד היום. (אם אין כל אפשרות למצוא נתונים על כלל התקופה, ובידי המשיבים אך ורק נתונים על חלק מן התקופה, נתבקשו נתונים אלה, בציון התקופה הרלבנטית).

ב. מתוך המקרים האמורים, בכמה מקרים אכן שונה המען הרשום בהעתק מרשם האוכלוסין שבידי ישראל.

(iii) א. כמה הודעות/בקשות על שינוי המען הרשום, מהגדה המערבית לרצועת עזה, הועברו לידי המינהל האזרחי מן הרשות הפלסטינית מאז חודש אוקטובר 2000 ועד היום. (אם אין כל אפשרות למצוא נתונים על כלל התקופה, ובידי המשיבים אך ורק נתונים על חלק מתן התקופה, נתבקשו נתונים אלה, בציון התקופה הרלבנטית).

ב. מתוך המקרים האמורים, בכמה מקרים אכן שונה המען הרשום בהעתק מרשם האוכלוסין שבידי ישראל.

(iv) לגבי כל אחת מן התקופות המפורטות בהמשך, נתבקש מידע כדלקמן:

- (1) מספרם של תושבי הרשות הפלסטינית, אשר במהלך אותה תקופה, הורחקו מהגדה המערבית לרצועת עזה, כיוון שמענם הרשום בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידי ישראל הינו ברצועת עזה.
- (2) כמה מתוך כלל המורחקים כאמור באותה תקופה, עברו מרצועת עזה לגדה המערבית לפני חודש אוקטובר 2000.
- (3) כמה מתוך כלל המורחקים כאמור באותה תקופה, שהו בגדה המערבית עשר שנים ומעלה טרם מועד הרחקתם.
- (4) כמה מתוך כלל המורחקים כאמור באותה תקופה, שהו בגדה המערבית חמש שנים ומעלה טרם מועד הרחקתם.
- (5) מתוך כלל המורחקים כאמור באותה תקופה, בכמה מקרים הוצא צו גירוש על פי הצו בדבר מניעת הסתננות (יהודה והשומרון)(מס' 329), התשכ"ט-1969.

התקופות ביחס אליהן נתבקש המידע בסעיף זה (בנפרד לגבי כל תקופה) הינן:

א. מאז חודש אוקטובר 2000 ועד היום.

ב. שנת 2004.

ג. שנת 2005.

ד. שנת 2006.

ה. שנת 2007.

ו. שנת 2008.

ז. שנת 2009 (עד מועד מתן התשובה לפנייה זו).

קבלת המידע המבוקש בסעיף זה, נתבקשה באמצעות טבלת ריכוז הנתונים אשר צורפה לפנייה.

(v) נתבקשה קבלת העתק מהנוהל הקיים לשם ביצוע הליך הרחקת תושבי הרשות הפלסטינית מהגדה המערבית לרצועת עזה, בשל מענם הרשום ברצועת עזה.

העתק הבקשה מיום 10.6.09 מצורף ומסומן ע/1.

6. כידוע, הזכות לקבל מידע איננה תלויה בהוכחת עניינו של המבקש במידע (ראו סעיף 7 (א) לחוק וכן עת"מ (י-ם) 717/02 הרב עו"ד אורי רגב נ' יד ושם, תק-מח 2002(3), 6893, עמ' 6896; זאב סגל, הזכות לדעת באור חוק חופש המידע, עמ' 221). עם זאת, ולמעלה מן הדרוש, נבקש לפרט מעט את החשיבות הברורה שבקבלת המידע האמור.

7. המוקד להגנת הפרט מטפל בפלסטינים רבים אשר מתגוררים בגדה המערבית, אך בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידי ישראל רשומה כתובתם ברצועת עזה. זאת, מאחר שמאז חודש אוקטובר 2000 מסרבת ישראל לעדכן בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידיה את כתובותיהם של תושבי השטחים, בין רצועת עזה לגדה המערבית. אותם תושבי השטחים, אשר כתובותיהם רשומות באופן שגוי ברצועת עזה, חשופים לסנקציות ומגבלות שונות, החל מעיכובים במחסומים, קשיים ניכרים ביציאתם וכניסתם לגדה, מעצרים ועד כדי גירושם לרצועת עזה בשל כך.

8. המוקד להגנת הפרט טיפל ומטפל במגוון פניות של תושבי השטחים הכבושים בנסיבות האמורות, ביניהן, מצד אחד, פניות של פלסטינים אשר גורמי הביטחון מבקשים כעת לגרשם מבתיהם ומשפחותיהם לרצועת עזה, בשל כתובתם הרשומה ומן הצד השני בפלסטינים אשר הורחקו זה מכבר מהגדה המערבית לרצועת עזה בשל מענם הרשום, ומבקשים לחזור לבתיהם ומשפחותיהם בגדה המערבית. היקף התופעה, הנהלים הרלבנטיים לעניין ואופן פעולת הרשות בעניין נושא זה, נותרו כולם בגדר נעלם.

הגשת הבקשה ואי המענה הממושך

9. כאמור, ביום 10.6.09 נשלחה הבקשה למשיב 2, בצירוף אישור מבנק הדואר על תשלום סך של 86 ש"ח אגרת טיפול. הבקשה צורפה לעתירה זו כנספח ע/1. קבלת הבקשה אושרה טלפונית ע"י חייל בשם אייל מלשכת המשיב 2.

10. לאחר שלא התקבלה כל תשובה מטעם המשיבים משך קרוב לחודשיים, פנתה העותרת למשיב 2 בתזכורת, ביום 18.8.09, תוך שהיא מדגישה כי על פי סעיף 7 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, היה על המשיב להודיע על החלטתו בבקשה בתוך 30 יום מקבלתה. קבלת התזכורת אושרה טלפונית ע"י חייל בשם מתן מלשכת המשיב 2.
העתק התזכורת מיום 18.8.09 מצורף ומסומן ע/2.

11. אולם שתיקתם של המשיבים נותרה בעינה, וביום 30.11.09 שלחה העותרת תזכורת נוספת, בה הודגש כי מאז הפנייה חלפו כבר למעלה מחמישה חודשים, וכי מדובר בהפרה בוטה של הוראות חוק חופש המידע. קבלת התזכורת אושרה טלפונית ע"י חייל בשם מקס מלשכת המשיב 2.

העתק התזכורת מיום 30.11.09 מצורף ומסומן ע/3.

12. ביום 29.12.09 – למעלה מחצי שנה לאחר הפנייה – התקבלה סוף סוף התייחסות ראשונית מן המשיבים. בתשובתו מסר המשיב 2 כי "מתאם פעולות הממשלה בשטחים נמצא לקראת גיבוש תגובה לפנייתכם", וביקש את "העתק תשלום האגרה על מנת שאוכל להשלים את תהליך החזרת התשובה". יוזכר, כי העתק תשלום האגרה צורף כבר לפנייה הראשונית, חצי שנה קודם לכן.

העתק ממכתבו של המשיב 2 מיום 9.12.09 (התקבל ביום 29.12.09), מצורף ומסומן ע/4.

13. ביום 4.1.10 הגיעו הדברים לשיא, כאשר ימים ספורים בלבד לאחר שנמסר כי המשיב "נמצא לקראת גיבוש תגובה" וכי דרוש לו רק העתק תשלום האגרה כדי להשלימה, התקבלה לפתע פנייה טלפונית מלשכת המשיב 2, **בה התבקשו העותרים לשלוח פעם נוספת את הפנייה המקורית במלואה!**

14. באותו יום שלחה העותרת פעם נוספת את הפנייה המקורית למשיבים, תוך שהודגש כי **התנהלותם של המשיבים אינה מתקבלת על הדעת וכי:**

לא יתכן שהרשויות המחויבות ע"פ חוק לענות במסגרת זמנים קצובה ולהתנהל ע"פ כללי המנהל התקין יעשו כרצונן ויטייחסו לפנייות בזלזול ובקלות דעת.

למותר לציין, כי יש להניח כי אילו הייתם משיבים לפנייות במועד הקבוע על פי חוק, לא היה עליכם לנסות לאתר עתה בדיעבד מסמכים מלפני שבעה חודשים.

העתק מכתבה של העותרת מיום 4.1.10, מצורף ומסומן ע/5.

15. והנה, חלפו למעלה משמונה חודשים מהיום שהוגשה הפנייה, מבלי שזו זכתה למענה ענייני כלשהו מצד המשיבים. אין אפוא מנוס מלהגיש עתירה זו.

הטיעון המשפטי

זכות הציבור לדעת ולקבל מידע מרשות ציבורית

16. חופש המידע הוא עקרון מרכזי במדינה דמוקרטית, המהווה מקור ראשון במעלה לפיקוח על רשויות השלטון והגנה על זכויות האדם.

תכליתו של חוק חופש המידע לאפשר שקיפות על פעולותיה של הרשות הציבורית ולאפשר יכולת בקרה מושכלת של תפקודה. "נגישות רבה יותר למידע תסייע לקידום של ערכים חברתיים ובהם שוויון, שלטון החוק וכיבוד זכויות האדם, ותאפשר גם בקרה טובה יותר של הציבור על מעשי השלטון". (הצעת חוק חופש המידע, התשנ"ו-1996). (עת"מ (י-ם) 717/02 רגב נ' יד ושם, תק-מח 2002(3) 6893, 6896 (2002)).

17. בעע"מ 9135/03 המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ, תק-על 2006(1) 697, 704 (2007), נאמר כי:

נאמן לתכליות אותן מיועד חוק חופש המידע להגשים, פותח החוק בסעיף 1 בהצהרה כללית ורחבה על דבר קיומה של הזכות לקבלת מידע מרשויות הציבור בקובעו: לכל אזרח ישראלי או תושב הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית בהתאם להוראות חוק זה. בספרו "הזכות לדעת באור חוק חופש המידע" מציין פרופ' סגל כי סעיף זה הוא "סעיף המפתח, שעליו נשען החוק כולו. הוא מהווה את 'אבן השתייה' שעליה נשענת הזכות החוקית לקבל מידע מרשות ציבורית".

18. העותרת מבקשת לקבל מידע שיש לו השלכה ישירה על זכויותיהם של כמיליון וחצי בני-אדם המתגוררים ברצועת עזה. אמנם, חוק חופש המידע מאפשר לרשות הציבורית לדחות בקשה לקבלת מידע. עם זאת, מדובר בעילות ספציפיות, אשר (לפחות, על פניו) אינן מתקיימות בענייננו (ראו סעיפים 8 ו-9 לחוק). המשיבים גם לא טענו כי על הבקשה לקבלת המידע להידחות (כידוע, העותרת לא קיבלה כל התייחסות עניינית לבקשתה). אשר על כן, העותרת שומרת לעצמה את הזכות להתייחס לכל טענה שתועלה לראשונה, אם תועלה, על ידי המשיבים, לאחר הגשת עתירה זו.

התנהלות המשיבים מהווה הפרה בוטה של החוק

19. כידוע, החוק מחייב את הרשות להודיע למבקש ללא דיחוי, ולכל היותר תוך תקופה של 30 יום, על החלטתה בבקשתו. המשיבים לא עמדו בחובתם זו. הרשות יכולה להאריך תקופה זו בשלושים יום נוספים **מטעמים מנומקים** (סעיף 7(ב) לחוק). המשיבים לא האריכו את התקופה בהתאם להוראה זו – וגם לו היו עושים כך, ממילא גם תקופה נוספת זו חלפה כבר לפני זמן רב.

20. הבקשה נשוא העתירה נשלחה ביום 10.6.09, **לפני למעלה משמונה חודשים**, ועד עתה לא קיבלה העותרת תשובה עניינית כלשהי לבקשה.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים להשיב לבקשת העותרת ולמסור לידיה את המידע המבוקש במלואו. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד להשית על המשיבים את הוצאות העותרת ושכ"ט עו"ד.

עידו בלום, עו"ד

ב"כ העותרת

17 בפברואר 2010

[ת.ש. 63921]